

CZAPLIC STANISŁAW h. Kierdeja

(ur. 1590 r., zm. 9 IV 1648 r.)

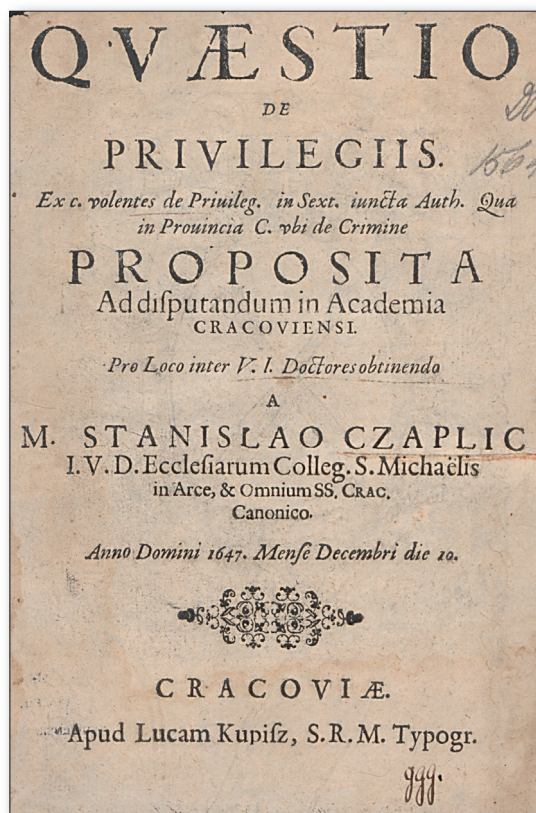
Doktor obojga praw Stanisław Czaplic, syn Wojciecha, urodził się w okolicy Klecka w 1590 r. Należał do uczonych, którzy całe swe życie związali niemal wyłącznie z dydaktyką i pracą naukową. Jej wyniki bardzo wybijały się na tle innych rozpraw powstających w krakowskiej wszechnicy.

W semestrze letnim 1618 r. podjął studia na Uniwersytecie Krakowskim. Rok później uzyskał bakalaureat filozofii, a w 1620 r. magisterium sztuk i rozpoczął wykłady na Wydziale Filozoficznym. Komentował historyków: Curtiusa (sem. letni 1620), Solina (sem. zimowy 1620/1621), *O powinnościach* Cyserona (sem. zimowy 1621/1622), Liwiusza (sem. letni 1622).

Kilkunastoletnia przerwa w pracy na uniwersytecie związana była m.in. z podjęciem obowiązków dydaktycznych w Szkołach Nowodworskich, gdzie w latach 1624

(1623?)–1626 był profesorem dyalektyki. Z kolei w 1638 r. uczył w Kolegium Lubrańskiego w Poznaniu, którego był dyrektorem w latach 1641–1643. Przez wiele lat był także nauczycielem prywatnym Aleksandra Koniecpolskiego, syna kasztelana krakowskiego Stanisława.

W 1635 r. na krótko wrócił do Krakowa i w semestrze letnim 1636 r. został inkorporowany do Kolegium Mniejszego Wydziału Filozoficznego. Wykładał w tym czasie filozofię arystotelesowską. Jednocześnie studiował prawo. W maju 1637 r. ogłosił *Quaestio de purgatione canonica...*, która była podstawą do debaty publicznej. Forował w niej

Karta tytułowa rozprawy Stanisława Czaplica *Quaestio de privilegiis*, Kraków 1647 (BJ 585989 I Mag. St. Dr.)

postępowe tezy, zwłaszcza postulat zaniechania pławienia czarownic oraz poddawania torturom oskarżonych o czary. Na tej podstawie uzyskał seniorat Bursy Prawników, a zatem zobowiązany był do wykładu reguł prawa. W rękopisie zachował się przygotowany przez Czaplicę pełny wykład *Regule Iuris*. Obejmował on wykład 88 reguł z *Liber Sextus* Bonifacego VIII poprzedzony wstępem. Zawierał refleksję nad przepisami prawa kanonicznego, rzymskiego, ziemskiego i miejskiego, związanymi z komentowanymi regułami. Nie stronił nawet od wykładania ziemskiego prawa własności.

W kwietniu 1638 r. opublikował *Quaestio de solutionibus*, którą obronił i na tej podstawie uzyskał stopień bakałarza prawa. Wkrótce potem wyjechał z Krakowa na studia do Włoch, doktorat prawa obronił w Rzymie przed 1641 r. Po ostatecznym powrocie do Krakowa (z Rzymu i Poznania) został inkorporowany do Kolegium Prawniczego. W semestrach 1643/1644 i 1644 był prepozytem kolegium, określanym jako *professor Justinianaus*, z kolei konsyliarzem w semestrach 1644/1645 i 1646 r. Od 1646 r. określany jest jako *ordinarius iuris professor*. Zapewne celem nostryfikacji doktoratu ogłosił w grudniu 1647 r. traktat pt. *Quaestio de privilegiis*. W 1647 r. był kanonikiem w kolegiacie św. Michała na Wawelu oraz w kolegiacie Wszystkich Świętych.

Zmarł 9 kwietnia 1648 r. w Krakowie w wieku 58 lat, pochowany został w nieistniejącym dziś kościele Wszystkich Świętych. Tablica epitafijna wychwalała jego mądrość i nadzwyczajną uczoność. Na okoliczność jego śmierci elegię ułożył Jan Mikołaj Gosiewski (*Domum colore, odore, sapore insigne in piede functo Stanislao Czaplic*).

AUJ rkps 49 s. 39, 42, 43, 46, 51, 56, 58; BJ rkps 220 k. 115–119v, 120v–121v, 146–148v; BJ rkps 5359 II t. 2 k. 289–290; AS 4 s. 60; Muczkowski Statuta s. 282, 285; Starowski Monumenta s. 66; Bartel Dzieje s. 189; Barycz Barok s. 213; H. Barycz, *Czaplic Stanisław*, PSB, t. 4, Kraków 1938, s. 172; Estreicher Bibliografia 14 s. 512–513; HNP 6 s. 105–106; Nowicki Działalność s. 330–331; E. Ozorkowski, *Czaplic Stanisław*, SPTK 1 s. 347; A. Przyboś, *Akademia Krakowska w II poł. w. XVII* [w:] *Dzieje UJ* s. 347; Sondel Słownik UJ s. 258; W. Urban, *Akademia Krakowska w latach 1549–1632* [w:] *Dzieje UJ* s. 299, 300.

Maciej Miłkuła